

Katedra trestního práva

Posudek oponenta na rigorózní práci Mgr. Ing. Anety Babincové „Postavení a ochrana svědka v trestním řízení“

Předložená práce obsahuje 107 stran textu a je přehledně logicky členěna do úvodu, sedmi kapitol a závěru. Vnější úprava práce je velmi pěkná. Okruh použité literatury je dosti obsáhlý a zahrnuje i práce zahraničních autorů. Práce je doplněna ilustrativními přílohami. Po formální stránce splňuje předložená práce požadavky kladné na práci rigorózní.

Autorka si za téma své práce zvolila problematiku nesporně aktuální a současně poměrně obtížnou, která je neustálým předmětem odborných diskusí i zájmu širší veřejnosti. Zpracování tématu je tedy rozhodně žádoucí a přínosné.

Po stručném úvodu, ve kterém autorka charakterizuje cíl a zaměření své práce, se nejdříve věnuje osobě svědka a postavení svědka v trestním řízení. Souhlasit třeba s myšlenkou, že trestněprávní ochrana se poskytuje již svědkovi ve faktickém smyslu slova. Velmi zajímavé a složité otázky stran práva odepřít výpověď a ediční povinnosti, které nutně aplikační praxe přinese, autorka klade v souvislosti s trestním řízením proti právnické osobě.

Další části práce se zabývají právy a povinnostmi svědka. Prokázání důvodnosti práva odepřít výpověď podle § 100 odst. 2 tr. řádu může ovšem v praxi činit obtížně řešitelné problémy, na což opakovaně upozorňoval i Ústavní soud ČR. Souhlasit třeba s názorem že svědek se stran vlastního trestného činu nemůže křivé výpovědi dopustit. Otázkou ovšem je, zda uvedení nepravdy v jiné věci je právní otázkou, kterou by bylo možno posuzovat jako otázku předběžnou. Pokud jde o právo svědka na právní pomoc advokáta, třeba připomenout, že v tomto směru prodělala stanoviska Ústavního soudu ČR určitý vývoj.

Kapitola věnovaná výslechu svědka je zpracována velmi pečlivě na podkladě odborné literatury a judikatury. Zpracovány jsou rovněž kriminalistické aspekty problematiky. Omezený rozsah práce ovšem způsobil, že některé problémy nemohla autorka zpracovat do takové hloubky, jak by patrně sama chtěla. Například v praxi prováděné „poučení“ svědka předložením petitum psané reprodukce zákonných ustanovení má velmi nízkou účinnost. Rovněž problematika sugestivních a kapciózních otázek by vydala na samostatnou práci.

V páté kapitole své práce se autorka záslužně věnuje složité a poměrně dosti sporné problematice tzv. korunního svědka a spolupracujícího obviněného. Kritické výhrady autorky k institutu spolupracujícího obviněného nejsou nedůvodné, nicméně formulace § 46 odst. 2 a § 58 odst. 4 tr. řádu nesvědčí pro závěr, že ze strany orgánů činných v trestním řízení se jedná pouze o možnost takového postupu.

Navazující kapitola práce se zabývá ochranou svědka v trestním řízení. Velmi pěkně a přehledně je zpracován vývoj právní úpravy institutu utajeného svědka na našem území. Funkčně jsou zařazeny judikáty ESLP, Ústavního soudu ČR i Nejvyššího soudu ČR.

Poslední kapitola práce pak představuje zajímavý exkurz do právní úpravy postavení a ochrany svědka na Slovensku.

V závěru své práce autorka vyjadřuje názor, že současná právní úprava je uspokojivá, nicméně současně uvádí některé názory *de lege ferenda* na její zdokonalení. Souhlasit lze s návrhy na zakotvení práva svědka na právní pomoc advokáta i s návrhy na posílení ochrany svědků a na vyšší motivaci tzv. spolupracujících obviněných.

Celkově lze předloženou práci hodnotit jako zdařilou. Autorka prokázala velmi dobrou znalost zkoumané problematiky, včetně jejích širších souvislostí a praktických aplikačních obtíží. Pěkná je práce s prameny, systematičnost a pečlivost zpracování. Zejména třeba kladně hodnotit schopnost analyzovat problémy a zaujmout k nim vlastní stanoviska, vesměs důvodná. Velmi široký záběr práce však ne vždy umožnil autorce některé otázky zpracovat do takové hloubky, jak by si patrně sama přála. Autorka nesporně prokázala schopnost samostatné tvůrčí odborné práce.

Doporučuji, aby po provedené obhajobě práce a po úspěšném složení ústní části rigorózní zkoušky byl Mgr. Ing. Anetě Babincové udělen titul doktora práv.

Při ústní obhajobě své práce by se autorka mohla vyjádřit k otázce, zda lze policistu, který v přípravném řízení sepisoval úřední záznam o podaném vysvětlení, v řízení před soudem vyslechnout jako svědka k obsahu podaného vysvětlení.

V Praze dne 5.2.2013

JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.
oponent